

Палей Дмитро Анатолійович
аспірант,
Приватний вищий навчальний заклад
«Європейський університет»

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-481-1-46>

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ АДАПТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ДО КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ

Цифрові технології є невід'ємною частиною сучасного світу. З їх появою, змінився підхід до розвитку бізнесу. Деякі країни почали процес інформатизації набагато раніше, перш ніж цей процес став популярним у світі. Інколи процес створення та розвитку інновацій займав десятиліття. Японія розпочала розвивати технології в 1971 році, США у 1980, а Південна Корея у 1987 р. Частіше за все, процес розвитку сучасних технологій пов'язують з цифровізацією економіки, що реалізується через створення різноманітних економічних та технологічних програм. Наприклад, міжнародна ініціатива «Цифрова Європа», яка з'явилася в 2021 році і була направлена на прискорення економічного відновлення та цифрової трансформації країн Євросоюзу після пандемії Covid-19 [1, с. 54].

Діяльність сучасних підприємств завжди поєднана з ризиком. Компанія, за часи свого існування, іноді стикається з різними суперечливими, непередбачуваними та конфліктними ситуаціями, які можуть бути пов'язані, як із зовнішніми факторами (клієнти, конкуренти, постачальники), так із внутрішніми (фінанси, бізнес-процеси, персонал), які можуть спричинити кризову ситуацію та, як наслідок, фінансові збитки та втрату ресурсів для компанії.

В.О. Подольська описує кризу на підприємстві як деяку форму порушення параметрів життєдіяльності підприємства, яка діє в

певний проміжок часу, характеризується циклічністю та закономірністю виникнення в різні періоди життєвого циклу компанії та обумовлюється нагромадженням протиріч на підприємстві та особливостями його взаємодії із зовнішнім середовищем [2, с. 177].

Кризові ситуації на підприємстві можуть бути кількох видів: соціальна криза, маркетингова криза, фінансова криза, кадрова криза, техніко-технологічна криза та виробнича криза. Незважаючи на ступінь або вид кризової ситуації, вона несе негативний вплив на діяльність підприємства. Суб'єкт господарювання, який прагне займати певну нішу на ринку та розвиватися, повинен своєчасно виявляти потенційні загрози, які можуть стати причиною його занепаду.

Якщо говорити про глобальні кризові ситуації, які мали негативний вплив, не лише на бізнес, але й на суспільство в цілому, то варто виділити найбільші кризи за останні 15 років:

2008–2009 рр. – падіння американського фондового та іпотечного ринків та крах найбільших інвестиційних банків США, що стало причиною збільшення рівня безробіття та зменшення кількості робочих місць, і відповідно зменшення доходів громадян;

2019–2022 рр. – формування пандемії Covid-19, що також стало причиною підвищення рівня безробіття та зменшення доходів громадян, скорочення обсягів діяльності середнього та малого бізнесу, зниження рівня експорту та імпорту, занепад туристичної індустрії тощо;

2022 р. – наші дні – війна між Україною та Росією, збройний конфлікт між Ізраїлем та Палестиною, стали причиною міграції населення, зростання цін на ресурси та деякі типи товарів, занепад світової економіки, неможливість працювати для більшої частини компаній постраждалих країн [3].

Розвиток компанії пов'язаний з сукупністю змін, які відбуваються в ній, та які є причиною переходу підприємства на новий рівень розвитку за рахунок ефективної взаємодії факторів зовнішнього та внутрішнього середовища.

Сучасний розвиток підприємств неможливий без використання інноваційних технологій. Введення нових бізнес-технологій та сучасних наукових досягнень, модернізація методів управління та структури господарювання, оновлення технологічного обладнання – один із головних кроків на шляху до створення успішного підприємства. Експерти прогнозують, що 2020–2030 роки будуть періодом запровадження глобальних цифрових технологій, які здійснять прорив у сфері бізнесу та відкриють нові можливості для розвитку підприємств [4].

Цифровізація є ключовим елементом розвитку сучасного бізнесу та методом боротьби підприємств з різними негативними факторами. Згідно з останніми дослідженнями, цифровізація надає можливість підприємствам швидше реагувати на зміни на ринку, автоматизувати рутинні операції, покращувати процеси прийняття рішень на основі даних та підвищувати загальну ефективність управління. Вона впливає на всі бізнес-процеси на підприємстві, перетворюючи стандартну компанію на сучасну та ефективну.

Цифровізація – це процес впровадження в діяльність підприємства сучасних інформаційних технологій. На 2024 рік існує велика кількість різноманітних цифрових технологій, за допомогою яких підприємство автоматизує та спрощує власну діяльність. Серед найбільш відомих є штучний інтелект, який дозволяє автоматизувати бізнес-процеси та знизити час та витрати на проведення операцій на підприємстві. Варто також згадати Хмарні технології (Cloud), які вдосконалюють та спрощують діяльність ІТ-підрозділів. Великі дані або Big Data дозволяють визначити запити потенційних клієнтів та можливих конкурентів та їх переваг на ринку. Автоматизація бізнес-процесів (BPA) дозволяє скоротити час на виконання робочих завдань [5, с. 469].

Ці та інші цифрові технології є ключовим елементом у боротьбі підприємства з різними кризовими явищами. Сучасні технології дозволяють швидко визначити корінь проблеми на підприємстві, розробити шляхи для усунення проблеми та сформулювати програму для подальшого розвитку підприємства.

Отже, цифровізація виступає ключовим елементом у розвитку сучасних підприємств. Вона дозволяє, не тільки вдосконалювати компанію, але й виступає головним фактором у боротьбі з різними кризовими ситуаціями. Впровадження інформаційних технологій на підприємство є запорукою становлення успішної компанії на світової арені.

Література:

1. Хрустальова В., Парфьонова О. Цифровізація як фактор відновлення національної економіки. *Економіка в умовах цифрової трансформації: перспективи розвитку в XXI столітті*: матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Київ, 16 травня 2024 р. Київ, 2024. С. 53–57.
2. Кулиняк І. Я., Жигало І. І. Кризові ситуації на підприємствах: сутність, класифікація, загрози виникнення та заходи регулювання. *Економіка та управління підприємствами*. 2021. Вип. 51. С. 175–183. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastructure51-27>
3. Воронова О.В., Марущак С.М. Глобальні фінансово-економічні кризи та їх вплив на економіку держав. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 51. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-9>
4. Терлецька Ю.О. Управління розвитком підприємства в умовах цифрової трансформації бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-2>
5. Цюпак В., Бондар А. Впровадження цифрових технологій в управління підприємствами: можливості та виклики. *Економічний аналіз*. 2024. Том 32. № 2. С. 465–479.